

Un got i mig d'Incògnit per guarir l'úlcerà existencial

(a propòsit de l'Àgora Lliure dirigida pel genetista, neurobiòleg i divulgador

David Bueno al Teatre Lliure de Montjuïc després de l'obra Incògnit, de Max Payne)

Hug Casals Rotllant

Contemplar l'Incògnit em fa més lliure. Tot és MAGÍc? Tot, tot, potser no... però el «cer»-vell té un pes important tot recalcant que depèn de l'experiència. I la del 7 de març passat (www.teatrelliure.com/ca/programacio/tots-els-espectacles/incognit) em fa «sa» i «ver» que el coneixement m'allibera i que l'emoció ho posa amb calçador.

Quan ciència i humanitats, catapultades per l'art més colpidor, es deixen de romanços i decideixen passar a l'acció, emergeix un forat de cuc cap a un món millor.

Indagar sobre la caixa de Pandora, aquest òrgan misteriós, imperfecte però poderós on rauen els perquès de la conducta, les interpretacions i les invencions, ens apropa a la singularitat que mana de la complexitat humana.

L'adaptació de l'obra del britànic Nick Payne per Mònica Bofill n'és un exemple de traca i mocador. Amb una delicadesa sorprenent, tres històries aparentment independents unes de les altres es van entrelligant progressivament tot teixint un desenllaç tenaç a peu de compàs.

L'afany grotesc de coneixement d'un patòleg que, amarrat a la cita d'Isaac Asimov «la sort només afavoreix a les ments més preparades» com a dogma, el porta a travessar la fina línia de l'ètica en robar el cervell d'Albert Einstein i tocar fons, el famós cas de Henry Molaison, acabat de casar i dipositada la llavor de la paternitat, que perdé la memòria a curt termini arran d'una operació per sanar uns atacs epilèptics i que d'aquell moment ençà visqué en un bucle reiterat de 30 segons durant el còmput global de la resta de vida, i la crisi d'identitat de la Marta, una neuropsicòloga clínica que, per circumstàncies de la vida, tot d'un plegat explota en una catarsi emocional existencialista «som un punt en un punt en un abisme».

Dinou personatges, dinou cervells interpretats per quatre magnífics actors i actrius amb una fugaç plasticitat tot interioritzant cadascun d'ells el context de la història en qüestió que s'alterna constantment al llarg de l'obra.

Sona Little Girl Blue i, a cada nota dactilar del piano de Henry Molaison, el fum del tabac inhalat per la Marta incita a plantejar-se temes com la identitat i la memòria que es van consumint tot aportant una atmosfera de relaxació ambigua amb suplement de pell de gallina per acabar amb una controvertida rialla final d'humor negre, símptoma d'intel·ligència, en visionar un film real de la manipulació *clownesca* del cervell d'Albert Einstein pel peculiar patòleg nord-americà Thomas Harvey.

En acabar la funció, l'investigador i divulgador David Bueno obrí un debat gairebé metafísic, ahora didàctic i proper que, seguint l'estela de l'obra, accentuà un clima revitalitzant no efímer, ja que, si més no un servidor, l'endemà resultà ser víctima de la ressaca d'una nit on la filosofia s'imposà al son.

Existeix un futur més enllà dels records? Interpretem o inventem? Existeix el lliure albir? Bateria de preguntes obertes on cadascú es planteja les seves raons o s'encomana als instints per acabar contrastant, reafirmant o complementant les reflexions expressades per la resta de públic i les aportacions científicament fonamentades en el camp de la neurociència exposades delicadament pel moderador del col·loqui.

Si em pregunteu si he dormit bé les poques hores de son que he pogut caçar al vol a contra pronòstic, m'aferro a la innocent resposta de Henry Molaison; «no m'he desvetllat per a comprovar-ho».